

Hr Ian John Alexander Plenderleith
AS Tallinna Vesi
Ädala 10
10614 Tallinn

Meie 10.05.11 nr 9.2-5/11-0090-007

Konkurentsiameti seisukoht AS Tallinna Vesi poolt Tallinna ja Saue linnas rakendatava veeteenuse hinna vastavuse osas kehtivale ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni seadusele

1. Järelevalvemenetluse alustamine

23.02.11 käskkirjaga nr 9.2-5/11-011 algatas Konkurentsiamet (edaspidi KA) järelevalvemenetluse AS Tallinna Vesi (edaspidi ASTV) veeteenuse hinna üle Tallinna ja Saue linnas võttes aluseks Vabariigi Valitsuse seaduse § 74 lg 1 ja ühisveevärgi ja –kanalisatsiooniseaduse § 15⁴ lg-d 1 kuni 3.

Ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni seaduse¹ (edaspidi ÜVVKS) § 14 lg 1 kohaselt võib veevarustuse ning reo-, sademe- ja drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ja puhastamise eest võtta alljärgnevat tasusid (edaspidi veeteenuse hind):

- 1) tasu võetud vee eest;
- 2) tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise (edaspidi reovee) eest;
- 3) tasu sademe- ja drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ja puhastamise (edaspidi sademevee) eest;
- 4) abonenttasu.

ÜVVKS § 14 lg 6 tulenevalt võib vee-ettevõtja, kes osutab veeteenust mitmel erineval reoveekogumisalal (antud juhul Tallinna ja Saue linn), kõigi piirkondade osas kehtestada ühise veeteenuse hinna, arvestades summaarseid vee-ettevõtja kulusid. Seega on ASTV-l õigus kehtestada ühtne veeteenuse hind Tallinna ja Saue linnas.

ÜVVKS § 14 lg 2 kohaselt kujundatakse veeteenuse hind selliselt, et vee-ettevõtjal oleks tagatud:

- 1) põhjendatud tegevuskulude katmine;
- 2) investeeringud olemasolevate ühisveevärgi ja –kanalisatsioonisüsteemide jätkusuutlikkuse tagamiseks;
- 3) keskkonnanõuete täitmine;
- 4) kvaliteedi- ja ohutusnõuete täitmine;
- 5) põhjendatud tulukus vee-ettevõtja poolt investeeritud kapitalilt;
- 6) ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni, sealhulgas sademeveekanaliseerimise arendamine ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava alusel konkreetsetes

¹ RTI 1999, 25, 363; 2010, 56, 363

arenduspiirkonnas, kus ühisveevärgi ja –kanalisatsiooniga ühendatakse rohkem kui 50 protsenti elamuid, mille ehitusluba on välja antud enne 1999. aasta 22. märtsi.

ÜVVKS § 7² lg 1 kohaselt peab vee-ettevõtja lisaks konkurentsiseaduse § 18 lg 1 punktis 2 sätestatud nõuete täitmisele pidama oma raamatupidamises kulude kohta eraldi arvestust järgmiste tegevuste kaupa:

- 1) veevarustus;
- 2) reovee ärajuhtimine ja puhastamine;
- 3) sademe- ja drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimine;
- 4) ÜVVKS § 7² lg 1 punktides 1 – 3 nimetatud tegevustega seotud lisateenused;
- 5) liitumistasud ühisveevärgi ja –kanalisatsiooniga liitumise eest;
- 6) muu tegevus.

ÜVVKS § 7² lg 2 kohaselt tuleb § 7² lg 1 punktides 1 - 4 nimetatud kulude juures eraldi välja tuua tagastamatu abi raames soetatud varad.

ÜVVKS § 7² lg 3 sätestatakse, et kui kliendile või teisele vee-ettevõtjale osutatakse teenust mitme kohaliku omavalitsuse territooriumil, peab vee-ettevõtja pidama eraldi arvestust erinevate kohalike omavalitsuste kaupa ÜVVKS § 7² lõikes 1 sätestatu kohaselt, välja arvatud juhul, kui kohalikud omavalitsused on kokku leppinud teisiti.

ÜVVKS § 14 lg 9 lähtuvalt töötas KA välja juhendi “Veeteenuse hinna arvutamise soovituslikud põhimõtted”² (edaspidi Juhend) ning avaldas selle oma veebileheküljel. Juhendi välja töötamisel on arvestatud ÜVVKS § 14, 14¹, 14² sätetega, millest lähtuvalt kujuneb veeteenuse hind vee-ettevõtja põhjendatud kulude, kapitalikulu ja põhjendatud tulukuse jagamisel müügitahuga (Juhendi punktid 7.3; 7.5; 7.6) s.t kulupõhiselt. Juhend on materiaalses mõttes kooskõlas ÜVVKS § 14 lg 2, mis näeb ette veeteenuse hinna kulupõhisuse.

KA leiab, et Juhendi kasutamine järelevalvemenetluses kontrollimaks kehtiva veeteenuse hinna vastavust ÜVVKS-le on põhjendatud, sest nii kooskõlastamiseks esitatud veeteenuse hind kui ka kehtiv veeteenuse hind peab olema kujundatud ÜVVKS § 14 lg 2 alusel.

Vastavalt juhendi punktile 7.6 kujuneb veeteenuse hind Juhendi p 7.3 nimetatud põhjendatud tegevuskulude, kapitalikulu ja põhjendatud tulukuse jagamisel müügitahuga.

Juhendi p 4.8 lähtuvalt kasutab KA veeteenuse hinda lülitatavate tegevuskulude põhjendatuse kontrollimisel alljärgnevat meetodeid:

- 1) kulude dünaamika jälgimine ajas ning selle võrdlus tarbijahinnaindeksi dünaamikaga;
- 2) erinevate kulukomponentide põhjendatuse süvaanalüüs (sh eksperthinnangud);
- 3) vee-ettevõtja tegevuskulude ning nende põhjal arvatud statistiliste näitajate võrdlemine teiste vee-ettevõtjate näitajatega.

Müügitahu analüüsimisel kasutab KA Juhendi p 4.1 lähtuvalt alljärgnevat meetodeid:

- 1) müügitahu dünaamika (s.h eelmiste perioodide müügitahud, majandusprognoosid, pikaajalises arengukavas prognoositav veetarbimine jm näitajad);
- 2) tarbijate arvu dünaamika ja prognoos.

² Juhend on avaldatud KA veebileheküljel (<http://www.konkurentsiamet.ee>, menüüst Energeetika- ja veeteenistus/Vesi/Hinna kooskõlastamise meetodid ja juhendid). Juhendit rakendatakse veeteenuse hindade kooskõlastamisel sarnaselt ja ühetaoliselt kõigi KA regulatsiooni alla kuuluvate vee-ettevõtjate tegevuse analüüsimisel ning hindade kooskõlastamisel ebavõrdse kohtlemise vältimiseks. Nimetatud juhendit võivad kasutada ka kohalikud omavalitsused veeteenuse hindade kooskõlastamisel.

Juhendi p 6.1 tulenevalt arvutatakse põhjendatud tulukus reguleeritavale varale põhjendatud tulinormi rakendamisel.

Reguleeritava vara väärtuse leidmisel kasutatakse Juhendi p 5.7 lähtuvalt bilansilist jääkmaksumust regulatsiooniperioodi lõpus. Kapitalikulu leidmisel kasutatakse raamatupidamises kajastuvat kulumit reguleeritavale varale.

ÜVVKS § 14² lg 7 kohaselt peab vee-ettevõtja KA-I lubama kontrollida oma raamatupidamist, põhjendama veeteenuse hinna moodustamise aluseid ning andma oma majandustegevuse kohta vajalikke selgitusi.

2. Taotleja andmed

ASTV põhitegevus on vee tootmine, puhastamine ja tarbijate veega varustamine ning heit- ja sadevete ärajuhtimine ja puhastamine.

ASTV on Eesti suurim vee-ettevõtte, kes pakub joogivee- ja kanalisatsiooniteenust Tallinnas rohkem kui 400 000 elanikule. Tallinna teeninduspiirkonnas on ASTV-I ühisveevärgi ja –kanalisatsiooniteenuste osutamise ainuõigus aastani 2020. ASTV on määratud vee-ettevõtjaks veel: Saue linnas, Maardu linnas, Saue vallas, Harku vallas. Lisaks osutab ASTV ühisveevärgi ja/või –kanalisatsiooniteenust ka mitmetele naabervaldades tegutsevatele vee-ettevõtjatele.

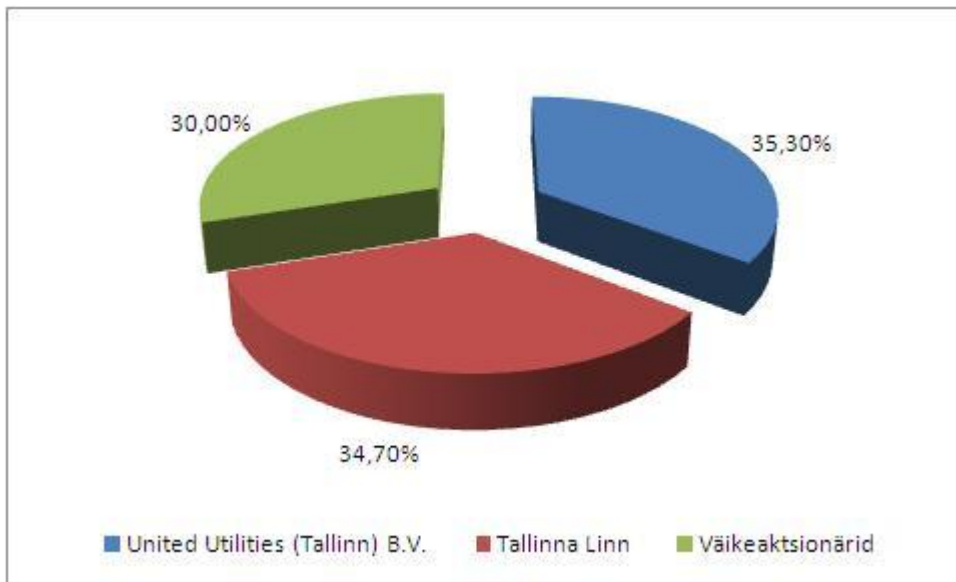
Ettevõttel on kaks puhastusjaama – Ülemiste veepuhastusjaam (edaspidi VPJ) ja Paljassaare reoveepuhastusjaam (edaspidi RPJ). Ülemiste VPJ-s on piisavalt lisavõimsust tootmise suurendamiseks ja teenuste osutamiseks palju arvukamale elanikkonnale, kui seda praegu pakutakse.

ASTV-I on üle 20 000 lepingulise kliendi ja ta annab tööd 307 inimesele.

ASTV juhatus on kolmeliikmeline, kuhu kuuluvad tegevjuht (juhatuse esimees), tootmisdivisjoni direktor ja finantsdirektor. Ettevõtte nõukogu on 9-liikmeline.

ASTV erastati aastal 2001. Alates 1. juunist 2005 on ASTV aktsiad noteeritud Tallinna Börsi põhinimekirjas.

ASTV-I on 31.12.2010 seisuga 2865 aktsionäri. Ettevõtte vabalt Tallinna Börsil kaubeldavate aktsiate omanikeks ehk 30% omanikeks on 19,5% välismaised institutsionaalsed investorid; 6,4% kohalikud väikeaktsionärid; 3,9% kohalikud institutsionaalsed aktsionärid ja 0,2% välismaised väikeaktsionärid.

AKTSIONÄRID	AKTSIAID	OSALUS
United Utilities (Tallinn) B.V.	7 060 870	35,30%
Tallinna linn	6 939 130	34,70%
Väikeaktsionärid	6 000 000	30,00 %

»

Ettevõtte on 20 miljonit A-aktsiat ja üks B-aktsia. A-aktsiatest 30% so 6 miljonit aktsiat on vabaltkaubeldavad Tallinna Börsil.

3. Menetluse käik

23.02.2011. a käskkirjaga nr 9.2-5/11-011 algatas KA ÜVVKS § 15⁴ lg 1 kuni 3 tulenevalt järelevalvemenetluse, et kontrollida, kas ASTV poolt Tallinna ja Saue linnas rakendatav (kehtiv) veeteenuse hind on kujundatud kulupõhiselt ÜVVKS § 14 lg 2 mõttes.

ASTV koduleheküljel avaldatud informatsiooni põhjal on kehtiv veeteenuse hind alljärgnev:

Tasu võetud vee eest (€/m³) :

Füüsilised isikud	0,95
Juriidilised isikud	2,32.

Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest (€/m³):

Füüsilised isikud	0,78
Juriidilised isikud	1,69.

28.02.2011 teavitas KA ASTV-d algatatud järelevalvemenetlusest haldusmenetluse seaduse (HMS) § 35 lg 1 punktist 2 tulenevalt ning kohustas ASTV-d täitma hiljemalt 15.03.2011 teavituskirjale lisatud Exceli faili nimega „Järelevalve (2010)“. Failis „Järelevalve (2010)“

küsis KA 2010.a tegelikke andmeid lisaks hinnakooskõlastamise menetluse³ käigus ASTV poolt eelnevalt esitatud 2010.a 9 kuu tegelikele ja 3 kuu prognoosandmetele.

07.03.2011 taotles ASTV 2010.a tegelike andmete esitamise tähtaja pikendamist 15.03.2011-
lt 31.03.2011-le.

09.03.2011 nõustus KA ASTV ettepanekuga pikendada 2010.a tegelike andmete esitamise
tähtaega 31.03.2011-le.

15.03.2011 saatis ASTV KA-le uue kirja, milles palus veelkord 2010.a tegelike andmete
esitamise tähtaja pikendamist, kuid seekord juba 13.05.2011. Põhjusena tõi ASTV ära nende
poolt esitatud kaebuse Euroopa Liidu Komisjonile, mille sisuks oli veeteenuse hinna
kujunemise alused.

18.03.2011 saadetud kirjas teavitas KA ASTV-d, et ei nõustu 2010.a tegelike andmete
esitamise tähtaja pikendamisega, sest Euroopa Liidu Komisjoni otsus ei mõjuta mingil määral
ASTV 2010.a kohta esitatavaid tegelikke, raamatupidamises kajastatud kulusid, tulusid ja
põhivara väärtust. HMS § 5 lg 2 kohaselt tuleb haldusmenetlus läbi viia eesmärgipäraselt ja
efektiivselt, samuti võimalikult lihtsalt ja kiirelt. Kirjas märkis KA, et kui ASTV jätab
31.03.2011 esitamata 2010.a kohta käivad tegelikud andmed, siis olukorras, kus ASTV on
hinna kooskõlastamise menetlemise käigus esitanud KA-le 2008.a ja 2009.a tegelikud
andmed, 2010.a 9 kuu tegelikud andmed ja 3 kuu prognoosandmed ning 2011.a
prognoosandmed, võtab KA oma seisukohtade kujundamiseks aluseks eelnevalt ASTV poolt
esitatud andmed, et tulenevalt ÜVVKS-st ja HMS-st tagada võimalikult kiire
järelvalvemenetluse läbi viimine kehtiva veeteenuse hinna osas.

31.03.11 esitas ASTV KA-le tegelikud andmed 2010.a kohta.

Kehtiva veeteenuse hinna vastavuse kontrollimisel ÜVVKS-le lähtub KA ASTV poolt hinna
kooskõlastamismenetluses esitatud 2011.a tegevuskulude prognoosist, sest 2011.a kehtiv
veeteenuse hind peab katma 2011a.-l veeteenuse osutamiseks tehtavad kulud ning tagama
vee-ettevõtjale põhjendatud tulukuse investeeritud kapitalilt (ÜVVKS § 14 lg 2). 2011.a
tegevuskulude prognoosi hindamisel kasutab KA muuhulgas 2008.a kuni 2010.a tegelikke
andmeid.

4. Veeteenuse hinna arvutamise alused.

Juhendi punkti 7.1 järgi on veeteenuse hinna arvutamise aluseks lubatud müügitulu
regulatsiooniperioodil ($T_{lubatud}$). Regulatsiooniperiood on 12 kuuline periood, mille kulud ja
põhjendatud tulukus on aluseks kehtiva veeteenuse hinna seadusele vastavuse kontrollimisel
(Juhendi punkt 2.12). Tulenevalt eeltoodust on regulatsiooniperioodina vaadeldav 2011.aasta.
2011.a prognoositavad kulud on ASTV KA-le esitanud koos hinnataotlusega.

Juhendi punkti 7.2 kohaselt lülitatakse veeteenuse hindadesse alljärgnevad kulud:

- 1) tegevuskulud;
- 2) kapitalikulu;
- 3) põhjendatud tulukus.

---

³ 14.01.2011 esitas AS Tallinna Vesi Tallinna ja Saue linnas veeteenuse hinna kooskõlastamise taotluse,
millega soovis kooskõlastada senisest kõrgemat veeteenuse hinda. Hinnataotluse aluseks olevate andmete
analüüsimisel tekkis KA-l kahtlus, et kehtiv veeteenuse hind võib olla vastuolus ÜVVKS-ga, millest lähtuvalt
alustas KA vastavasisulise järelvalvemenetluse

Juhendi punktist 7.3 tulenevalt kujuneb lubatud müügitulu alljärgneva võrrandi alusel:

$$T_{lubatud} = TK + A + PT,$$

kus:

- $T_{lubatud}$ - lubatud müügitulu;
- TK - tegevuskulud;
- A - kapitalikulu;
- PT - põhjendatud tulukus.

Juhendi punkti 7.5 järgi peab lubatud müügitulu jagamine erinevate veeteenuste vahel olema põhjendatud ja vastama alljärgnevale võrrandile:

$$T_{lubatud} = \sum T_{lubatud_n},$$

kus:

- $T_{lubatud}$ - vastava veeteenuse lubatud müügitulu;
- n - veeteenus.

Tulenevalt juhendi punktist 7.6 leitakse lubatud müügitulu alusel konkreetsed veeteenuse hinnad järgmiselt:

$$hind_n = \frac{T_{lubatud_n}}{m_n} \left[\frac{\text{€}}{\text{m}^3} \right],$$

kus:

- $T_{lubatud_n}$ - vastava veeteenuse lubatud müügitulu;
- m_n - vastava ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni teenuse müügimaht;
- $hind_n$ - vastava veeteenuse hind.

Kui veeteenuse hind on kujundatud vastavalt seadusele, kehtib alljärgnev võrrand (Juhendi punkt 7.7):

$$T_{lubatud} = \sum (hind_n \times m_n)$$

Tulenevalt eeltoodust teostab KA Tallinna ja Saue linna kehtiva veeteenuse hinna vastavuse kontrolli ÜVVKS-le põhjendatud tegevuskulude (aluseks võetud ASTV poolt hinnakooskõlastamise menetluses esitatud 2011.a prognoos), kapitalikulu (Juhendi punkt 5.7) ja põhjendatud tulukuse (Juhendi punktid 5.7 ja 6.2) summana kujuneva **lubatud müügitulu** võrdlemisel ASTV poolt saadava müügituluga (Juhendi punkt 7.5), mis kujuneb ASTV poolt rakendatava **kehtiva veeteenuse hinna** ja **veeteenuse mahu** (ASTV prognoos aastaks 2011) korrutisena (Juhendi punkt 7.7). ASTV kehtiv veeteenuse hind vastab seaduse nõuetele vaid siis, kui ASTV müügitulu veeteenuse müügist kehtivate veeteenuse hindadega võrdub KA poolt põhjendatuks loetud tegevuskulude, kapitalikulu ja põhjendatud tulukuse summaga ehk lubatud müügituluga. Kui ASTV müügitulu veeteenuse müügist kehtivate veeteenuse

hindadega ei ühti ÜVVKS § 14 lg 2 alusel arvatud lubatud müügituluga, siis ei ole veeteenuse hind, vastavalt seaduses sätestatule, kulupõhine.

Järgnevalt teostab KA analüüsi veeteenuse hinna arvutamise aluseks olevate, ÜVVKS § 14 lg 2 loetletud, hinnakomponentide osas Tallinna ja Saue linnas võttes:

- põhjendatud tegevuskulude analüüsimisel aluseks ASTV poolt hinna kooskõlastamismenetluses esitatud 2011.a prognoosandmed;
- ASTV poolt 2011-ks aastaks prognoositava kapitalikulu (kulumi) väärtuse tulenevalt Juhendi punktist 5.7;
- Juhendi punkt 5.8 alusel leitud reguleeritava vara väärtuse (põhineb ASTV poolt koostatud põhivara väärtuse prognoosil 2011.a lõpuks).

5. Müügi maht

Veeteenuse hind kujuneb lubatud müügitulu (ÜVVKS § 14 lg 2 sätestatud põhjendatud kulud, kapitalikulu ja põhjendatud tulukuse summa) jagamisel müügi mahuga. Kehtivate veeteenuste hindade vastavust seadusele on võimalik kontrollida, kui veeteenuse müügitulu suurust, mis on leitud kehtiva veeteenuse hinna korrutamisel eeldatava veeteenuse müügi mahuga, võrrelda ÜVVKS § 14 lg 2 tuleneva lubatud müügitulu suurusega. Eeltoodust nähtub, et kehtiva veeteenuse hinna vastavuse kontrollimiseks seaduses sätestatule on oluline analüüsida ASTV poolt 2011.a prognoositud müügi mahtusid.

KA seisukoht veeteenuse eeldatava müügi mahu osas

KA analüüsis ASTV müügi mahtusid (võetud vee mahtu, reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse mahtu) selleks, et kontrollida kehtiva veeteenuse hinna vastavust seadusele. KA koostas tabeli (vt Tabel 1) ASTV poolt esitatud andmete alusel, kus on kajastatud veeteenuste müügi mahud aastatel 2008 – 2011 (2008.a, 2009.a, 2010.a tegelikud ja 2011.a prognoosandmed).

Tabel 1 Müügi mahud ning sellega seotud üldnäitajad

Rea nr	Tallinn ja Saue linn	Ühik	2008	2009	2010	2011
A	B	C	D	E	G	H
1	Võetud vee maht füüsilised isikud	tuh.m ³	14 432	13 960		13 868
2	Võetud vee maht juriidilised isikud	tuh.m ³	4 634	4 145		4 047
3	Võetud vee maht kokku	tuh.m ³	19 066	18 106	17 853	17 916
4	Muutus vrs eelnev aasta	%		-5,0	-1,4	0,4
5	Reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenus füüsilised isikud	tuh.m ³	14 102	13 708		13 681
6	Reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenus juriidilised isikud	tuh.m ³	4 986	4 444		4 458
7	Reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenus kokku	tuh.m ³	19 088	18 152	18 054	18 139
8	Muutus vrs eelnev aasta	%		-4,9	-0,5	0,5
9	Ühisveevärgi torustike pikkus	km	909	925	931	931
10	Tarbimine ühisveevärgi torustike pikkuse kohta	m ³ /m	21,0	19,6	19,2	19,2
11	Ühiskanalisatsiooni torustike pikkus	km	1 213	1 269	1 263	1 263
12	Tarbimine ühiskanalisatsiooni torustiku pikkuse kohta	m ³ /m	15,7	14,3	14,3	14,4

5.1 Võetud vee maht

Tabelis 1 kajastatud andmete alusel on ASTV planeerinud võetud vee mahu kasvu 2011.a võrreldes 2010.a tasemega (vt Tabel 1 rida 3 veerud vastavalt H ja G). Vee tarbimine ühiskanalisatsiooni torustiku ühe meetri kohta on aasta-aastalt langenud. 2011.a on ASTV planeerinud müügitahu languse peatumist ühisveevärgi torustiku ühe meetri kohta (vt Tabel 1 rida 10 veerud G ja H). ASTV on põhjendanud eelnevatel aastatel aset leidnud veetarbimise vähenemist majanduslangusega ning optimaalsemat veekasutust võimaldava sanitaartechnika kasutusele võtmisega. **Hinnanud ja analüüsinud vee tarbimise mahu dünaamikat, on KA jõudnud järeldusele, et kehtiva veeteenuse hinna põhjendatuse kontrollimisel on põhjendatud veeteenuse maht kokku 17 916 tuh.m³ (juriidiliste isikute võetud vee maht 4 047 tuh.m³ (vt Tabel 1 rida 2 veerg H) ja füüsiliste isikute võetud vee maht 13 868 tuh.m³ (vt Tabel 2 rida 1 veerg H)) kooskõlas ASTV poolt hinnataotluses osundatule. Eeltoodud järeldusele jõudis KA lähtuvalt müügitahu dünaamika analüüsist (Juhendi punkt 4.1.1):**

- 2009.a ja 2010.a (Tabel 1 rida 3 veerud E ja G) on aset leidnud vee tarbimise langus võrreldes eelneva aastaga. Stabiliseeruva majanduse tingimustes on kehtiva veeteenuse hinna (2011.a) põhjendatuse kontrollimisel põhjendatud kasutada võetud vee mahtu ASTV poolt hinnataotluses osundatud tasemel, mis on suurem 2010.a müügitahust, sest tavaliselt peatub majanduse stabiliseerudes ka tarbimise langus).
- kuna ASTV poolt esitatud andmetest selgub, et 2011.a ühisveevärgi torustiku pikkus jääb eelmise aasta (2010.a) tasemele, siis on kehtiva veeteenuse hinna põhjendatuse kontrollimisel põhjendatud kasutada ASTV poolt hinnataotluses osundatud võetud vee mahtu 17 916 tuh.m³ (juriidiliste isikute võetud vee maht 4 047 tuh.m³ ja füüsiliste isikute võetud vee maht 13 868 tuh.m³).

5.2 Reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse maht

Reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse maht on 2010.a võrreldes 2009.a-ga langenud 0,5% (vt Tabel 1 rida 8 veerg G). Reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse maht torustiku ühe meetri kohta on aasta-aastalt langenud (Tabel 1 rida 12). 2011.a on ASTV planeerinud lisaks müügitahu languse peatumisele võrreldes eelneva aastaga ka väikest müügitahu kasvu ühiskanalisatsiooni torustiku ühe meetri kohta (vt Tabel 1 rida 12 veerud H ja G). ASTV on põhjendanud eelnevatel aastatel aset leidnud reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse mahu vähenemist majanduslangusega ning optimaalsemat veekasutust võimaldava sanitaartechnika kasutusele võtmisega. ASTV ei ole planeerinud kehtivas veeteenuse hinnas ka ühiskanalisatsiooni torustiku pikkuse (vt Tabel 1 rida 11) suurenemist.

Hinnanud ja analüüsinud reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse mahu dünaamikat, on KA jõudnud järeldusele, et kehtiva veeteenuse hinna põhjendatuse kontrollimisel on põhjendatud kasutada reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse mahtu ASTV poolt hinnataotluses osundatud tasemel 18 139 tuh.m³ (Tabel 1 rida 7: juriidilistele isikutele (4 458 tuh.m³ vt Tabel 1 rida 5 veerg H) kui ka füüsilistele isikutele (13 681 tuh.m³ vt Tabel 1 rida 6 veerg H)). Eeltoodud järeldusele jõudis KA lähtuvalt müügitahu dünaamika analüüsist (Juhendi punkt 4.1.1):

- kuna 2009.a ja 2010.a-l on aset leidnud reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse mahu langus võrreldes eelneva aastaga (Tabel 1 rida 7), siis stabiliseeruva majanduse tingimustes on reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse mahu kasvu prognoosimine ASTV poolt põhjendatud (tavaliselt peatub majanduse stabiliseerudes ka teenuse tarbimise langus ja positiivne on ettevõtte julgus teenuse mahu kasvu prognoosimisel).
- kuna ASTV ei ole planeerinud kehtivas veeteenuse hinnas ühiskanalisatsiooni torustiku pikkuse kasvu, siis on reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse müügitahu kasvu planeerimine 2011.a võrreldes 2010.a tasemega põhjendatud (reovee ärajuhtimise ja

puhastamise teenuse maht 18 139 tuh.m³, s.h füüsilised isikud 13 681 tuh.m³ ja juriidilised isikud 4 458 tuh.m³).

6. Tegevuskulud

Juhendi punkti 2.15. kohaselt on tegevuskulud hinda lülitatavad põhjendatud kulud, mis ei sisalda kapitalikulu ja finantskulusid. Juhendi punkti 4.2 kohaselt jagunevad ettevõtja poolt tehtavad kulutused kontrollitavateks ja mittekontrollitavateks.

ASTV poolt esitatud tegevuskulud on KA grupeerinud alljärgnevalt (Juhendi punkt 4.2, 4.6.1):

- mittekontrollitavad kulud;
- kontrollitavad kulud;
- ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulud.

6.1 Mittekontrollitavad kulud

Juhendi punkti 4.4 kohaselt on mittekontrollitavad kulud need, mis ei ole mõjutatavad ettevõtja majandustegevuse kaudu, vaid sõltuvad täielikult ettevõtjavälistest teguritest (eelkõige seadusandlusest). ASTV-l on mittekontrollitavateks kuludeks näiteks seaduses sätestatud keskkonnatasumäärade alusel arvatud kulud.

Seega loeb KA põhjendatuks keskkonnatasumäärasid (Juhendi punkt 4.5), kuna need on sätestatud keskkonnatasude seaduses (edaspidi KeTS). Alljärgnevalt analüüsib KA vee erikasutusõigusega maksustavaid ja saastetasudega maksustavaid koguseid, millele keskkonnatasude seaduses sätestatud tasumäärasid rakendatakse.

6.1.1 Vee erikasutusõiguse tasu

Vee erikasutusõiguse määrade alusel arvatud kulud on vee-ettevõtja jaoks juhitamatu kulu (Juhendi punkti 4.5), samas peab ettevõtja põhjendama erikasutusõiguse määradega maksustatavaid vee koguseid.

KA seisukoht Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinda arvestatava vee erikasutusõiguse tasu osas

ASTV on planeerinud aastal 2011 ehk kehtivas veeteenuse hinnas vee erikasutusõiguse tasu 885 tuh.€ (13 854 tuh.kr), sh Tallinna ja Saue linnale 819 tuh.€ (12 818 tuh.kr). Seega on kogu ASTV vee erikasutusõiguse tasust lülitatud Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinda 92,5% ($819/885 \times 100$ (100-ga korrutamine on vajalik, et väljendada tulemit protsentides) = 92,5%). ASTV selgitused vee erikasutusõiguse tasu 885 tuh.€ kujunemise kohta on KA koondanud järgnevasse tabelisse (Tabel 2), lähtuvalt erikasutusõiguse määraga maksustatavast vee kogusest ning vee erikasutusõiguse tasumääradest, mis on sätestatud KeTS § 10 lg 3 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määruse⁴ § 1.

4

Vee erikasutusõiguse tasumäärad veevõtu eest veekogust või põhjaveekihist

Tabel 2 Vee erikasutusõiguse tasu 2011

Rea nr	liik	Tasuliik	Koef	Tasumäär		Kogus kokku	EF koef	Vee erikasutusõiguse tasu kokku	
				krooni	€			tuh kr	tuh €
	A	C	D	E	F	G	H	I	J
1	vee erikasutus	E-V	1,0	1,162	0,07426	2 975 790	1,00	3457,6	221,0
2	vee erikasutus	O-E	1,0	1,041	0,06653	476 284	1,00	495,8	31,7
3	vee erikasutus	veekogu	1,0	0,484	0,03093	20 457 012	1,00	9900,2	632,7
4	Kokku							13854	885

KA, kontrollinud 2011.a vee erikasutusõiguse tasuga maksustatud vee koguseid, leidis, et need on väiksemad 2010.a vee erikasutusõiguse tasuga maksustatud kogustest, vaatamata ASTV kavatsusele müüa 2011.a rohkem vett kui 2010.a-l (Tabel 1 rida 3 veerg H ja G), mistõttu loeb KA ASTV poolt planeeritavad vee erikasutusõiguse tasuga maksustatud kogused veeteenuse hinnas põhjendatuks.

ASTV on 2011.a planeerinud kogu ettevõtte võetud vee müügi mahuks 18 752 m³ ning võetud vee müügi mahuks Tallinna ja Saue linnas 17 915 m³. Tallinna ja Saue linna veeteenuse müügi maht moodustab kogu ettevõtte võetud vee müügi mahust 95,5% (17 915 / 18 752 × 100 (100-ga korrutamine on vajalik, et väljendada arvu protsentides) = 95,5). ASTV planeerib 2011.a lülitada Tallinna ja Saue veeteenuse hinda vee erikasutusõiguse tasu 92,54%. Kuna Tallinna ja Saue veeteenuse hinda on ASTV lülitanud vee erikasutusõiguse tasu väiksemas proportsioonis (92,54%) kui võiks tuleneda müügi mahu proportsioonist (95,5%), siis hindab KA ASTV poolt 2011.a vee erikasutusõiguse tasu proportsiooni (92,5%) Tallinna ja Saue veeteenuse hinnas (kogu ASTV vee erikasutusõiguse tasust) põhjendatuks.

Eeltoodust tulenevalt on põhjendatud vee erikasutusõiguse tasu Tallinna ja Saue linna kehtivas veeteenuse hinnas 819 tuhat € (885 (Tabel 2 rida 4 veerg J) × 92,5 / 100 (100-ga jagamine on vajalik, et leida protsent antud arvust) = 819 tuhat €) ehk ASTV poolt hinnataotluses osundatud määral.

6.1.2 Saastetasu

Seoses keskkonnakaitseliste eesmärkide õige ja õiglase kajastamisega veeteenuse hinnas on KA pöördunud ka **Keskkonnaministeeriumi** poole. Käesolevas järelevahtemenetluses toodud seisukohtades kajastab KA muu hulgas 14.04.2011 Keskkonnaministeeriumi poolt toodud seisukohta.

Vee-ettevõtjal on keskkonna ülemäärase reostamise vältimiseks mitmeid seadustest tulenevaid kohustusi. Nt peab vee-ettevõtja ÜVVKS § 10 lg 1 järgi tagama oma tegevuspiirkonnas ühisveevärgi ja kanalisatsiooni toimimise ja korrashoiu. Reovee puhastamine on vee-ettevõtja kohustus, kuid seda eelkõige veeseaduse (edaspidi VeeS) järgi, st see on tema avalik-õiguslik kohustus. Just vee-ettevõtja on kohustatud soetama endale vee erikasutusloa (VeeS § 8) ja maksma veekogu reostamisel keskkonnatasuna saastetasu (KeTS §-d 3, 5, 17, 20, 24). Kliendile ei kaasne reovee kanalisatsiooni juhtimisest (avalikest nõuetest kinnipidamisest) üldiselt keskkonnaalaseid reovee puhastamise kohustusi, mistõttu kannab reovee puhastamise eest vastutust vee-ettevõtja.

Keskkonnareostuse piiramiseks on riik kehtestanud keskkonnatasud reostajatele keskkonnatasude seadusega, mh tuleb saastetasu keskkonnatasuna maksta saasteainete heitmise eest veekogusse või põhjavette (KeTS § 3 lg 2 p 6, § 5 lg 1, § 14 lg 1, § 17, § 20, § 24). Keskkonnatasude rakendamise eesmärk on KeTS § 4 lg 1 järgi vältida või vähendada

saasteainete keskkonda heitmisega tekkivat võimalikku kahju. VeeS § 15 lg 2 ja § 24 lg 2 alusel on reovee puhastusnõuded kehtestatud Vabariigi Valitsuse 31.07.2001 määrusega nr 269 "Heitvee veekogusse või pinnasesse juhtimise kord". Eelnimetatud määruse § 5 lg 1 kohaselt peavad veekogusse juhitava heitvee reostusnäitajad vastama määruse lisas 2 esitatud piirväärtustele või reovee puhastusastmetele. Piirväärtuste või reovee puhastusastmete valik sõltub keskkonnakaitse vajadusest ning majanduslikest kaalutlustest, mille määrab vee erikasutusloa andja. Eelnevalt tulenevalt määratakse reovee puhastusnõue vee erikasutusloaga sõltuvalt suubla tundlikkusest.

Keskkonnaministeeriumi poolt 14.04.2011 KA-le edastatud informatsiooni põhjal on Euroopa Liidu asulareovee puhastamise direktiiviga 91/271/EMÜ (edaspidi *direktiiv*) ASTV-le määratud lämmastiku puhastusefektiivsuse nõudeks 70%, kuid Euroopa Liidu liikmesriigid võivad vastavalt piirkonna eripärale kehtestada direktiividest rangemaid nõudeid, kui need osutuvad keskkonnakaitseks vajalikuks. Direktiiv kehtestab lisaks puhastusefektiivsuse nõudele võimaluse rakendada ka kontsentratsioonipõhist piinormi, mida ASTV puhul on ka rakendatud, kehtestades ASTV-le lämmastiku (N) piinormiks 10 mg/l (üle 100 000 inimekvivalendi).

ASTV-le väljastatud vee erikasutusloa nr L.VV.HA-171414 kohaselt on kehtestatud üldlämmastiku piinormiks 10 mg/l, mis on vee-ettevõtja reoveepuhastuse vastavuse hindamise aluseks, kuna vee erikasutusloaga ei ole nähtud ASTV-le ette puhastusastme kasutamise võimalust. Kui vee-ettevõtja heitvee kontsentratsioon üldlämmastiku osas on suurem kui 10 mg/l, siis vee-ettevõtja heitvesi ei vasta kehtestatud nõuetele ning vee-ettevõtja on kohustatud maksma kõrgendatud saastetasu keskkonna ülemäärase reostamise eest. 14.04.2011 Keskkonnaministeeriumi vastusest KA-le selgub, et kõrgendatud saastetasu maksmise kohustus iseloomustab vee-ettevõtja tegevuse mittevastavust seadustele. Keskkonnatasude seaduse § 24 lg 4 kehtestab erandi vaid juhul, kui ilmastikutingimustest tingituna langeb reoveepuhasti heitvee temperatuur alla 12 kraadi. Sel juhul on reovees sisalduva üldlämmastiku vähendamiseks loodud tehnoloogilised võimalused piiratud ning kõrgendatud saastetasu arvestamist üldlämmastiku saastetasu arvutamisel ei kohaldata.

Veeteenuse hinda lülitatava saastetasu põhjendatuse analüüsimiseks on KA HMS § 5 lg 1 tulenevalt (KA-l õigus määrata kaalutusõiguse alusel menetlustoimingu vorm) välja töötanud ja avaldanud oma veebileheküljel hinnataotluse vormi ehk Küsimustiku MS Excelis koostatud tabelite kujul. Nimetatud küsimustiku leheküljel „Tabel F. Keskkonnatasud“ sisaldub tabel, mida vee-ettevõtja on kohustatud täitma ning mis on ettevõtja poolseks põhjenduseks saastetasude kohta veeteenuse hinnas. „Tabel F. Keskkonnatasud“ on välja töötatud võttes aluseks vee-ettevõtjate poolt regulaarselt riigile esitatavaid saastetasu kohta käivaid vorme (vormid edastas KA-le Keskkonnaministeerium).

Saastetasu kulu kujuneb saaste koguste (palju erinevaid liike) korrutamisel KeTS-s sätestatud saastetasumääradega.

KA seisukoht Tallinna ja Saue linna saastetasude osas

ASTV on 2011.a-ks esitanud KA-le ettevõtte saastetasude (2 519 tuh.€, millest 2 307 tuh.€ on lülitatud Tallinna ja Saue veeteenuse hinda) kohta selgituse, millest lähtuvalt on KA koostanud tabeli (vt Tabel 3) võttes aluseks saastekogused (vt Tabel 3 rida F) ning nendele KeTS §-s 20 kehtestatud tasumäärad. ASTV on lülitanud Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinda 91,56% ($2\,307 / 2\,519 \times (100\text{-ga korrutamine vajalik tulemi väljendamiseks protsentides}) = 91,56\%$) kogu ettevõtte saastetasudest. ASTV selgituste kohaselt on Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinda lülitatud saastetasud võrdses proportsioonis Tallinna ja Saue linnas puhastatava ja ärajuhitava reovee ning sademe- ja drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ja puhastamise mahuga kogu ASTV poolt puhastatava reovee ning

sademe- ja dreanaaživee ning muu pinnase ja pinnavee ärajuhtimise ja puhastamise mahust. KA hinnangul on nimetatud põhimõtte rakendamine saastetasude jagamisel igati õigustatud, sest reovee ja sademe- ja dreanaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ja puhastamise eest tasub ASTV saastetasusid, mida on õiglane jagada erinevate piirkondade vahel tulenevalt piirkonna reovee ning sademe- ja dreanaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee mahust.

Tabel 3 KA poolt koostatud saastetasude arvutus aastaks 2011 lähtuvalt ASTV selgitustest

Rea nr	liik	Piirkond	KOEF	Tasuliik	Tasumäär 2011(€)	Kogus kokku	EF. KOEF	Saastetasu KOKKU (tuh.kr)	Saastetasu KOKKU (tuh.€)
	A	B	C	D	E	F	H	I	J
1	veesaaste	TL0687	1,2	BHT7	1 379,0	54	0,5	699	45
2	veesaaste	TL0687	1,2	HA	377,7	125	0,5	445	28
3	veesaaste	TL0687	1,2	P	4 206,0	10	0,5	390	25
4	veesaaste	TL0687	1,2	NS	2 620,0	0	0,5	3	0
5	veesaaste	TL0687	1,2	OA	12 039,0	0	0,5	23	1
6	veesaaste	TL0687	1,2	N	1 616,0	174	0,5	2 646	169
7	s.h temperatuuril alla 12°C	TL0687	1,2	N	1 616,0	174	0,5	2 646	169
8	veesaaste	TL0687	1,2	BHT7	1 379,0	128	1,0	3 310	212
9	veesaaste	TL0687	1,2	HA	377,7	337	1,0	2 387	153
10	veesaaste	TL0687	1,2	P	4 206,0	35	1,0	2 729	174
11	veesaaste	TL0687	1,2	NS	2 620,0	1	1,0	41	3
12	veesaaste	TL0687	1,2	OA	12 039,0	1	1,0	297	19
13	veesaaste	TL0687	1,2	N	1 616,0	34,79	10,0	10 556	675
14	veesaaste	TL0687	1,2	N	1 616,0	443	1,0	13 433	859
15	s.h temperatuuril alla 12°C	TL0687	1,2	N	1 616,0	190	1,0	5 753	368
16	veesaaste	HA1106	1,5	BHT7	1 379,0	0	1,0	6	0
17	veesaaste	HA1106	1,5	HA	377,7	1	1,0	12	1
18	veesaaste	HA1106	1,5	P	4 206,0	0	1,0	2	0
19	veesaaste	HA1106	1,5	NS	2 620,0	0	1,0	0	0
20	veesaaste	HA1106	1,5	N	1 616,0	0	1,0	6	0
21	KOKKU							36 984	2 364
22	Tulumaks							2806	179
23	21.02.11 ASTV selgituste kohaselt ei ole tulumaksu lisatud täiel määral veeteenuse hinda vaid osundatud väiksemas koguses							2437	156
24	Kokku							39 421	2 519

Tabelist (Tabel 3) selgub, et ASTV on 2011.a planeerinud veeteenuse hinnas saastetasusid 2 519 tuh.€ (Tabel 3 rida 21 veerg L), s.h 675 tuh.€ (9 178 tuh.kr: Tabel 3 rida 13 veerg L) lämmastiku koguselt tulenevalt KeTS § 24 lg 1, kui saasteaineid on heidetud veekogusse, põhjavette ja pinnasesse lubatust suuremas koguses ja kontsentratsioonis. Nimetatud juhul peab ettevõtte lisaks tabelis (Tabel 3 rida 21 veerg L) osundatud saastemaksule 2 364 tuh.€ tasuma ka tulumaksu (tulumaksuseadus (edaspidi TuMS) § 51 lg 1; TuMS § 51 lg 2 p 1; TuMS § 34 p 6; arvestatud veeteenuse hinda Tabel 3 rida 23 osundatud ulatuses ehk 156 tuh.€).

KA loeb veeteenuse hinnas põhjendatuks kõik 2011.a planeeritud saastetasude arvutuses sisalduvad saastetasud veesaaste (Tabel 8 veerg „D“) lõikes **v.a saastetasud lämmastiku koguselt, KeTS § 24 lg 1** tulenevalt (Tabel 8 rida 13 veerg L) **summas 675 tuh.€ + 156 tuh.€** (156 tuh.€ on tulumaks, mida ettevõtja tasub seepärast, et ettevõtja heitvee kontsentratsioon üldlämmastiku osas saab olema suurem vee erikasutusloas märgitust). KA ei saa lugeda põhjendatuks veeteenuse hinnas KeTS § 24 lg 1 alusel kõrgendatud saastetasumäärade alusel makstavate saastekoguste eest tasutud summasid (675 tuh € + tulumaks nimetatud summalt 156 tuh €), mida ettevõtja tasub sellepärast, et heitvee kontsentratsioon üldlämmastiku osas oli suurem vee erikasutusloas märgitust, sest nimetatud kulu tekkepõhjuseks on planeeritud asjaolu, kus vee-ettevõtja ei puhasta reovett vajalikul määral, mida saab hinnata kui vee-ettevõtja poolt tegematajätmist (kinnitab 14.04.11 Keskkonnaministeeriumilt saadud

vastavasisuline teabepäring). Kui ASTV tasub lämmastiku saastekoguste eest KeTS § 24 lg 1 alusel kõrgendatud saastetasumääraga, viitab see ettevõtja poolsele keskkonnavalaste investeeringute ebapiisavusele. KA ei saa aktsepteerida veeteenuse hinnas kõrgendatud saastetasumäärade alusel maksustatud saastekoguseid. Kui KA aktsepteeriks kõrgendatud saastetasumäärade alusel maksustatud saastekoguseid, võtaks see vee-ettevõtjalt motivatsiooni investeerida keskkonna saastatuse vähendamisse, sest tarbija peaks tekkinud kulu nii kui nii kinni maksuma. Kui KA ei pea põhjendatuks kõrgendatud saastetasumäärade alusel maksustatud saastekoguseid veeteenuse hinnas, motiveerib see vee-ettevõtjaid teostama investeeringuid kõrgendatud saastetasumäärade alusel maksustatud saastekoguste kaotamiseks ja Eesti keskkonnakaitse seadusandluse täitmist. KA peab igati põhjendatuks, kui veeteenuse hinda lülitatakse kõik investeeringud, mis tagavad reovee puhastamise määral, kus vee-ettevõtjale ei rakenduks kõrgendatud saastetasu keskkonna ülemäärase reostamise eest.

Eeltoodust tulenevalt on KA seisukohal, et Tallinna ja Saue kehtivas veeteenuse hinnas on põhjendatud saastetasud 1 546 tuh.€ (2 364 tuh.€ - Tabel 3 rida 21 veerg J lahutada 675 tuh.€ - Tabel 3 rida 13 veerg J - saastetasu kõrgendatud saastetasumääraga maksustatud lämmastiku koguselt $\times 91,56/100$ (100-ga jagamine vajalik, et leida protsent arvust) = 1 546 tuh.€).

Tulenevalt HMS § 40 lg 1 annab KA ASTV-le võimaluse kirjalikult esitada oma arvamus ja vastuväited saastetasu suuruse kohta veeteenuse hinnas.

6.2 Kontrollitavad kulud

Juhendi punktist 4.3 tulenevalt on kontrollitavad kulud, mida ettevõtja saab mõjutada oma efektiivsema majandustegevuse kaudu ning mis ei sõltu tootmismahust (nt tööjõukulud, transpordikulud, muud tegevuskulud).

KA seisukoht kontrollitavate kulude osas

KA kasutab ettevõtja kulude analüüsil kulude dünaamika jälgimist ajas ning selle võrdlust tarbijahinnaindeksi (edaspidi THI) dünaamikaga. Kuna ASTV kuludes on tagasihoidlik osakaal teguritel, mis on mõjutatavad nn maailmaturu hindadest, siis on tegemist enamuses stabiilsete ja ka püsiva iseloomuga kulukomponentidega. Seetõttu on asjakohane võrrelda nii ASTV kulusid (v.a elektrienergia) kui ka Tallinna ja Saue linnale jagatud kulusid THI⁵ muutusega, sest stabiilsete kulukomponentide muutus sõltub enamasti inflatsioonist ehk THI muutusest. Muuhulgas on ASTV⁶ märkinud, et on suuteline oma tegevuses üles näitama efektiivsust, mille tulemusena kulud kasvaksid THI-st 1,5% madalamas tempos. Nimetatud lähenemist peab KA põhjendatuks ja efektiivseks.

KA on koostanud ASTV esitatud andmete alusel tabeli (vt Tabel 4), nii kroonides kui ka eurodes, ASTV ning Tallinna ja Saue linna kontrollitavate kulude analüüsimiseks.

⁵ THI prognoos aastaks 2011: 4,5%. Rahandusministeeriumi 2011. aasta kevadine majandusprognoos, 12.04.2011

⁶ 10.11.2010 esitatud „AS-i Tallinna vesi tariifitaotlus ja äriplaan aastateks 2011-2015“ lk 35 lõpp

Tabel 4 Kontrollitavad kulud (2008.a, 2009.a, 2010.a tegelikud ja 2011.a prognoosandmed).

Rea nr	Kontrollitavad kulud kroonides	2008			2009			2010			2011		
		ASTV tuh kr	Tallinn & Saue tuh.kr	kulu osakaal ASTV kuludest %	ASTV tuh kr	Tallinn & Saue tuh.kr	kulu osakaal ASTV kuludest %	ASTV tuh kr	Tallinn & Saue tuh.kr	kulu osakaal ASTV kuludest %	ASTV tuh kr	Tallinn & Saue tuh.kr	kulu osakaal ASTV kuludest %
A	B	C	D	E	G	H	I	J	K	L	M	N	O
1	Elektrienergia kulu	29 759	28 128	95%	33 423	31 278	94%	42 316	38 992	92,146%	49 088	43 351	88%
2	Kemikaalide kulu	22 841	21 589	95%	20 082	18 793	94%	22 425	20 664	92,146%	21 386	19 286	90%
3	Remondi-ja hoolduskulud	20 056	18 579	93%	19 248	17 502	91%	22 517	20 099	89,261%	22 704	20 343	90%
4	Materjalid	4 905	4 544	93%	6 016	5 471	91%	7 660	6 837	89,261%	7 088	6 351	90%
5	Transpordikulud	21 558	19 970	93%	19 139	17 403	91%	20 310	18 129	89,261%	21 168	18 967	90%
6	IT & sidekulud	5 826	5 397	93%	5 485	4 988	91%	4 732	4 224	89,261%	4 531	4 060	90%
7	Kindlustuskulud	2 897	2 683	93%	2 812	2 557	91%	2 431	2 170	89,261%	2 418	2 167	90%
8	Koolituskulud	1 104	1 023	93%	1 170	1 064	91%	1 398	1 248	89,261%	1 882	1 687	90%
9	Ari- ja konsultatsiooniteenused	11 814	10 944	93%	13 821	12 568	91%	24 816	22 151	89,261%	21 066	18 875	90%
10	Muud mitmesugused tegevuskulud	17 449	16 164	93%	16 649	15 139	91%	16 764	14 964	89,261%	8 449	7 571	90%
11	Mitmesugused tegevuskulud kokku	138 209	129 023	93%	137 844	126 762	92%	165 369	149 478	90,391%	159 780	142 658	89%
12	Tööjõukulud	88 422	81 911	93%	95 177	86 546	91%	90 521	80 800	89,261%	87 949	78 805	89,603%
13	Kontrollitavad kulud kokku	226 632	210 934	93%	233 021	213 308	92%	255 890	230 278	89,991%	247 729	221 462	89,397%
14	Muud kontrollitavad kulud kokku	108 450	100 894	93%	104 422	95 485	91%	123 053	110 486	89,787%	110 692	99 307	89,714%

Rea nr	Kontrollitavad kulud eurodes	2008			2009			2010			2011		
		ASTV tuh €	Tallinn & Saue tuh €	kulu osakaal ASTV kuludest %	ASTV tuh €	Tallinn & Saue tuh €	kulu osakaal ASTV kuludest %	ASTV tuh €	Tallinn & Saue tuh €	kulu osakaal ASTV kuludest %	ASTV tuh €	Tallinn & Saue tuh €	kulu osakaal ASTV kuludest %
A	B	C	D	E	G	H	I	J	K	L	M	N	O
1	Elektrienergia kulu	1 902	1 798	95%	2 136	1 999	94%	2 704	2 492	92,1%	3 137	2 771	88,313%
2	Kemikaalide kulu	1 460	1 380	95%	1 283	1 201	94%	1 433	1 321	92,1%	1 367	1 233	90,180%
3	Remondi-ja hoolduskulud	1 282	1 187	93%	1 230	1 119	91%	1 439	1 285	89,3%	1 451	1 300	89,603%
4	Materjalid	313	290	93%	385	350	91%	490	437	89,3%	453	406	89,603%
5	Transpordikulud	1 378	1 276	93%	1 223	1 112	91%	1 298	1 159	89,3%	1 353	1 212	89,603%
6	IT & sidekulud	372	345	93%	351	319	91%	302	270	89,3%	290	259	89,603%
7	Kindlustuskulud	185	171	93%	180	163	91%	155	139	89,3%	155	138	89,603%
8	Koolituskulud	71	65	93%	75	68	91%	89	80	89,3%	120	108	89,603%
9	Ari- ja konsultatsiooniteenused	755	699	93%	883	803	91%	1 586	1 416	89,3%	1 346	1 206	89,603%
10	Muud mitmesugused tegevuskulud	1 115	1 033	93%	1 064	968	91%	1 071	956	89,3%	540	484	89,603%
11	Mitmesugused tegevuskulud kokku	8 833	8 246	93%	8 810	8 102	92%	10 569	9 553	90,4%	10 212	9 117	89,284%
12	Tööjõukulud	5 651	5 235	93%	6 083	5 531	91%	5 785	5 164	89,3%	5 621	5 037	89,603%
13	Kontrollitavad kulud kokku	14 484	13 481	93%	14 893	13 633	92%	16 354	14 717	90,0%	15 833	14 154	89,397%
14	Muud kontrollitavad kulud kokku	6 931	6 448	93%	6 674	6 103	91%	7 865	7 061	89,8%	7 075	6 347	89,714%

Kontrollitavad kulud 14 154 tuh.€ (221 462 tuh.kr) võib jagada alljärgnevalt:
 tööjõukulu 5 037 tuh € (78 805 tuh kr)
 kulu elektrienergiale 2 771 tuh € (43 351 tuh kr)
 muud kontrollitavad kulud 6 347 tuh. € (99 307 tuh.kr)
 ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu 312 tuh.€ (4 887 tuh.kr).

KA kontrollib kontrollitavate kulude põhjendatust Tallinna ja Saue linna kehtivas veeteenuse hinnas ning kui on põhjendatud kõik kontrollitavad kululiigid (tööjõukulud, elektrienergia kulud, muud kontrollitavad kulud), on põhjendatud kehtivas veeteenuse hinnas ka kontrollitavad kulud kokku.

6.2.1 Tööjõukulud

Olulise 35%-lise osakaalu (vt Tabel 4 (eurodes väljendatult) rida 12 veerg 2010 : 5 785 / 16 354 ((vt Tabel 4 (eurodes väljendatult) rida 13 veerg 2010) × 100 (100-ga korrutamine vajalik, et väljendada tulemit protsentides) = 35%) 2010.a-l ASTV tegevuskuludest moodustavad tööjõukulud. Tööjõukulude osas on 2009.a toimunud kasv 7,6% (vt Tabel 4 (eurodes väljendatult) rida 12: 6 083/5 651 ×100 (100-ga korrutamine vajalik, et väljendada tulemit %-des) - 100% = 7,6%) võrreldes 2008.a. Seega, vastupidiselt nimetatud perioodil majanduses asetleidnud üldisele palgalanguse tendentsile on ASTV oma ettevõtte töötajate palkasid tõstnud. 2010.a on tööjõukulude osas toimunud langus võrreldes 2009.a-ga

(korrelatsioonis majanduses toimuvaga) tingituna töötajate arvu vähenemisest (322-lt 307-le töötajale). Eeltoodust teeb KA järelduse, et ASTV on efektiivsust kasvatanud, mis on KA hinnangul positiivne, korraldades oma töö ümber väiksema arvu töötajatega. Kehtivas veeteenuse hinnas ei tohiks tööjõukulude kasv, teenuse osutamise mahu jäämise korral ligilähedaselt eelmise aasta tasemele, olla suurem THI kasvust (4,5%), millest on maha arvatud ASTV poolt lubatud efektiivsusnäitaja ehk 1,5%. Eeltoodu alusel, kui 2010.a tööjõukulud Tallinna ja Saue linnas olid 5 164 tuh.€ (vt Tabel 4 (eurodes väljendatult) rida 12 veerg K), siis kehtivas veeteenuse hinnas, arvesse võttes THI kasvu ja ASTV poolt lubatavat efektiivsust, on põhjendatud tööjõukulud $5\,164 \times (4,5\% - 1,5\%) / 100$ (100-ga jagamine vajalik, et leida protsent arvust) + 5 164 = 5 319 tuh.€). ASTV on planeerinud 2011.a tööjõukuludeks Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinnas 5 037 tuh.€ (Tabel 4 (eurodes väljendatult) rida 12 veerg N), mis näitab, et ASTV planeerib näidata üles veelgi suuremat efektiivsust lubatud 1,5% asemel. Tulenevalt eeltoodust peab **KA põhjendatuks Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinnas tööjõukulusid 5 037 tuh.€ (78 805 tuh.kr) ehk ASTV poolt hinnataotluses osundatud määral.**

6.2.2 Elektrienergia kulud

ASTV ostab tootmisprotsessides vajaliku elektrienergia vabaturu hinnaga, mistõttu on mõistetav elektrienergia kulutuste järsk 26,6%-line tõus 2010.a võrreldes 2009.a (vt Tabel 4 (eurodes väljendatult) rida 1 veerud „ASTV“ vastavalt 2010.a ja 2009.a : $2\,704 / 2\,136 \times 100$ (100-ga korrutamine vajalik, et väljendada tulemit protsentides) - 100 = 26,6%), kui toimus turu avanemine ja elektrienergia hinna tõus vabatarbijatele, seega ka ASTV-le. Kuna ASTV alustas elektrienergia ostu börsilt alates 01.04.2010, siis ei avaldunud elektriturul avanemisest tulenev hinnatõusu mõju niivõrd 2010.a elektrienergia ostukulu osas (vabaturule minek toimus aprillis s.t 3 kuud osteti elektrit veel odavama suletud turu hinnaga), kui võrd 2011.a ostukulu osas (elektrienergia ostukulu kasv 2011.a võrreldes 2009.a-ga vt Tabel 4 (eurodes väljendatult) rida 1 veerud N ja H: $38,6\% : 2\,771 / 1\,999 \times 100$ (100-ga korrutamine vajalik, et väljendada tulemit %-des) - 100% = 38,6%).

Elektrienergia kulu hindamiseks kehtivas veeteenuse hinnas võtab KA arvesse alljärgnevat asjaolusid:

- **ASTV on elektrienergia ostul lähtunud parima pakkumise teinud elektrienergia müüjast.**
- **Parima pakkumise teinud elektrienergia müüja poolt pakutav elektrienergia hind ei erine vabaturul kujunevast keskmisest elektrienergia hinnast.**

Tulenevalt eeltoodust on põhjendatud Tallinna ja Saue linna kehtivas veeteenuse hinnas elektrienergia kulud $2\,771$ tuh.€ ($1\,999$ (Tabel 4 rida 1 veerg 2009 „Tallinn ja Saue“) $\times 38,6 / 100$ (100-ga jagamine vajalik, et leida protsent arvust) + $1\,999 = 2\,771$ tuh.€)

Seega loeb KA kehtivas veeteenuse hinnas põhjendatuks elektrienergia kulusid 2 771 tuh.€ (43 351 tuh.kr) ehk ASTV poolt hinnataotluses osundatud määral.

6.2.3 Muud kontrollitavad kulud (Tabelis 4 rida 14 kajastatud kontrollitavad kulud ilma elektrienergia kuluta ning tööjõukuluta)

Järgnevalt on KA koostanud muude kontrollitavate kulude kohta tabeli (vt Tabel 5).

Tabel 5 Muud kontrollitavad kulud (2008.a, 2009.a 2010.a tegelikud ja 2011.a prognoosandmed).

Rea nr	Kontrollitavad kulud	2008			2009			2010			2011		
		ASTV	Tallinn & Saue	Tallinn & Saue kulu ASTV kulust %	ASTV	Tallinn & Saue	Tallinn & Saue kulu ASTV kulust %	ASTV	Tallinn & Saue	Tallinn & Saue kulu ASTV kulust %	ASTV	Tallinn & Saue	Tallinn & Saue kulu ASTV kulust %
A	B	C	D	E	G	H	I	J	K	L	M	N	O
1	Muud kontrollitavad kulud (tuh. kr)	108 450	100 894	93,0	104 422	95 485	91,4	123 053	110 486	89,8	110 692	99 307	89,7
2	Muud kontrollitavad kulud (tuh. €)	6931	6448	93,0	6674	6103	91,4	7865	7061	90,0	7075	6347	90,0
3	Kulude muutus võrreldes eelneva aastaga				-3,71	-5,36		17,84	15,71		-10,05	-10,12	
4	THI muutus*				-0,1	-0,1		3,0	3,0		4,5	4,5	

- Andmed THI kohta on KA võtnud Eesti Statistikaameti koduleheküljelt

KA lähtub kehtivas veeteenuse hinnas põhjendatud muude tegevuskulude hindamisel põhimõttest, et 2008.a (6 448 tuh.€ Tabel 5 rida 2 veerg D) muud kontrollitavad kulud ei ületaks THI muutust ning eeldab, et ASTV on majandamisel saavutanud ka teatavat efektiivsust s.t et muud kontrollitavad kulud on ajas muutunud vähem võrreldes THI muutusega.

Eeltoodust tulenevalt (Tabel 5 rida 4 veerg 2009, 2010, 2011, THI muutus vaadeldaval perioodil) on KA seisukohal, et ASTV poolt oli põhjendatud muude kontrollitavate kulude tase Tallinna ja Saue linnale kehtivas veeteenuse hinnas 6 347 tuh.€ (Tabel 5 rida 2 veerg N) ehk ASTV poolt hinna kooskõlastamise taotluses esitatud summa ulatuses.

Tulenevalt eeltoodust peab KA põhjendatuks kehtivas veeteenuse hinnas Tallinna ja Saue linnale muud kontrollitavad kulud summas 6 347 tuh.€ ehk ASTV poolt hinnataotluses osundatud määral.

6.2.4 Ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulud.

Juhendi punkt 4.6.1 kohaselt ei lülitata veeteenuse hinda ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulusid.

KA seisukoht ebatõenäoliselt laekuvate nõuete osas

KA ei aktsepteeri ebatõenäoliselt laekuvate nõuete lülitamist veeteenuse hinda, sest ükski korrektselt arveid tasuv tarbija ei ole nõus veeteenuse hinna kaudu kinni maksma veeteetvõtja võlgnike poolt tasumata arveid. Kui aktsepteerida ebatõenäoliselt laekuvate arvete kulude lülitamine veeteenuse hinda, võtaks see ettevõtjalt motivatsiooni tegeleda võlgnikega ning senini korrektselt arveid tasuvad tarbijad kaotavad omakorda motivatsiooni edaspidi arveid korrektselt tasuda. KA on seisukohal, et ebatõenäoliselt laekuvad arved tuleb sisse nõuda kohtu kaudu.

Toodud põhjustel ei aktsepteeri KA ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulusid (312 tuh.€) kehtivas veeteenuse hinnas. Veeteenuse hind, mis sisaldaks ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulusid ei vastaks ÜVVKS § 14 lg 2 ja Juhendi punktis 4.6.1 toodud põhimõtetele.

Tulenevalt HMS § 40 lg 1 annab KA ASTV-le võimaluse kirjalikult esitada oma seisukohad ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulude osas kehtivas veeteenuse hinnas.

7. Reguleeritavate varade, kapitalikulu ja põhjendatud tulukuse arvestus

7.1 Reguleeritava vara arvutamise põhimõtted

Juhendi punktist 2.14 tulenevalt on reguleeritav vara reguleeritavas tegevuses kasutatav põhivara ja käibekapital.

Juhendi punkti 5.4 kohaselt on reguleeritava vara määramine vajalik kapitalikulu (põhivara kulumi) ja põhjendatud tulukuse arvutamiseks.

Juhendi punktist 5.6 tulenevalt ei arvestata reguleeritava vara hulka:

- 1) põhivara, mida põhitegevuses ei kasutata;
- 2) pikaajalisi finantsinvesteeringuid;
- 3) immateriaalset põhivara (välja arvatud arvutitarkvara ja programmide litsentsid ning teistele vee-ettevõtjatele tasutud liitumistasud);
- 4) tagastamatu abi raames (sh sihtfinantseerimise teel) soetatud põhivara;
- 5) tarbijate poolt makstud liitumistasudest soetatud põhivara;
- 6) mittepõhjendatud investeeringuid.

Juhendi punkti 5.7 järgi kasutatakse reguleeritava vara väärtuse leidmisel bilansilist jääkmaksumust regulatsiooniperioodi (Juhendi p 2.12 kohaselt on regulatsiooniperiood 12 – kuuline periood, mille kulud ja põhjendatud tulukus on aluseks kehtiva veeteenuse hinna seadusele vastavuse kontrollimisel) lõpus. Raamatupidamise seaduse (edaspidi RPS) § 15 lg 1 tulenevalt on raamatupidamise aastaaruande (RPS § 15 lg 2 tulenevalt sisaldab raamatupidamise aastaaruanne muuhulgas bilanssi) eesmärk õigesti ja õiglaselt kajastada raamatupidamiskohustuslase finantsseisundit, majandustulemust ja rahavoogusid. RPS § 18 lg 1 tulenevalt on bilanss raamatupidamisaruanne, mis kajastab teatud kuupäeva seisuga raamatupidamiskohustuslase finantsseisundit (vara, kohustusi ja omakapitali). RPS § 16 p 7 tulenevalt järgitakse raamatupidamise aastaaruande koostamisel objektiivsuse printsiipi – raamatupidamise aruandes esitatav informatsioon peab olema neutraalne ja usaldusväärne. Seega kehtiva veeteenuse hinna põhjendatuse analüüsimisel on põhjendatud võtta aluseks ASTV poolt koostatud, raamatupidamise aastaaruandele tuginev, põhivara bilansilise väärtuse prognoosi 2011.a lõpuks. KA-I puudub alus eeldada, et ASTV poolt esitatud andmed oleksid vastuolus hea raamatupidamise tavaga.

KA seisukoht reguleeritava vara väärtuse osas Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinnas

Monopoolsete ettevõtete tulunorm peab olema piiratud, mida sätestab ka ÜVVKS § 14 lg 2 p 5, millest tulenevalt veeteenuse hind kujundatakse selliselt, et oleks tagatud põhjendatud tulukus vee-ettevõtja poolt investeeritud kapitalilt. ASTV on monopoolne ettevõtte, olles turgu valitsevas seisus oma tarbijate suhtes, mistõttu tarbijatel puudub võimalus osta ühisveevärgi ja –kanalisatsiooniteenust konkureerivatelt ettevõtjatelt. Tulenevalt sellest on nii Euroopas kui ka mujal maailmas kujundatud üldtunnustatud hinnaregulatsiooni printsiibid, mille üheks eesmärgiks on tulukuse piiramine. Ilma tulukuse piiramiseta tekiks turgu valitseval ettevõttel võimalus teenida tarbija arvelt ülikasumit ning tarbija peaks ilma regulaatori (antud juhul KA)

sekkumiseta maksuma kinni turgu valitseva ettevõtte võimaliku ülikasumi, sest tarbijal puudub veeteenuse osutaja osas alternatiivne võimalus.

Järgnevalt on KA reguleeritava vara väärtuse leidmiseks koostanud tabeli (Tabel 6)

Tabel 6 ASTV poolt KA-le hinnakooskõlastamise menetluse käigus esitatud põhivarde väärtused (2008.a, 2009.a, 2010.a tegelikud ja 2011.a prognoosandmed)

		2008	2009	2010	2011
Põhivara soetusmaksumuses aasta alguses	tuh €	190 792	196 172	199 111	203 844
Põhivara jääkmaksumus aasta alguses	tuh €	124 068	125 497	126 696	127 466
Investeeritud põhivara soetamise	tuh €	6 904	6 218	5 916	10 338
Arvestatud põhivara kulum	tuh €	5 309	5 181	5 083	5 044
Müüdud põhivara soetusmaksumuses	tuh €	1 341	792	1 131	
Müüdud põhivara jääkmaksumuses	tuh €	16	6	12	
Likvideeritud põhivara soetusmaksumuses	tuh €				
Likvideeritud põhivara jääkmaksumuses	tuh €				
Ümber klassifitseeritud soetusmaksumuses	tuh €	182	30	51	
Ümber klassifitseeritud jääkmaksumuses	tuh €	150	30	51	
Muud muudatused põhivara arvestuses soetusmaksumuses	tuh €				
Muud muudatused põhivara arvestuses jääkmaksumuses	tuh €				
Põhivara soetusmaksumus aasta lõpus	tuh €	196 172	201 568	203 844	214 182
Põhivara jääkmaksumus aasta lõpus	tuh €	125 497	126 498	127 466	132 759

- 2010. a põhivara soetusmaksumus ja jääkmaksumus aasta alguses erineb 2009.a põhivara soetusmaksumusest ja jääkmaksumusest aasta lõpul, tingituna ASTV poolt raamatupidamises teostatud muudatustest (vt ASTV 2010.a majandusaasta aruande Lisa 2)

Tulenevalt Juhendi punktist 5.7 kujuneb ASTV reguleeritava põhivara komponent RV_r , mida on põhjendatud kasutada, Tallinna ja Saue linnas kehtiva veeteenuse hinna seadusele vastavuse kontrollimisel, 2011.a ASTV prognoosist tulenevalt 132 759 tuh.€ (2 078,2 milj.kr Tabel 6 veerg 2011 viimane rida ehk põhivara jääkmaksumus 2011.a lõpul).

Juhendi punktist 5.8 tulenevalt arvutatakse reguleeritav vara alljärgnevalt:

$$RV = RV_r + KK,$$

kus:

RV - reguleeritav vara;

RV_r - reguleeritava põhivara jääkmaksumus aasta lõpus;

KK - käibekapital (käibekapitali arvestuse aluseks on 5% vastava aasta Tallinna ja Saue linna veeteenuse müügitulust Juhendi punkt 5.9). Käibekapitali suuruseks on võetud 5% analoogselt ÜVVKS § 10 alusel välja töötatud Majandus- ja kommunikatsiooniministri poolt kehtestatud määruse „Veeteenuse ajutise hinna kehtestamise korra ja tingimuste“⁷ § 8 lg 7 alusel. Majandus ja kommunikatsiooniministri määruse „Veeteenuse ajutise hinna

⁷ <https://www.riigiteataja.ee/akt/105112010005>

kehtestamise kord ja tingimused“ eelnõu seletuskirja lk. 7 (keskel) tulenevalt arvestatakse käibekapitaliks 5% müügitulust, kuna majanduspraktika kohaselt on mõistlikult majandava ettevõtja käibekapital bilansis keskmiselt 5% müügitulust. Kontserni vertikaalselt integreeritud teiste ettevõtjate sisekäivet ei arvestata käibekapitali arvestuses, et hoida ära juhtumeid, kus vee-ettevõtjad loovad kontserni kuuluva äriühingu, kellele müüvad esmalt kogu enda poolt osutatava teenuse ning see teine ettevõtja müüb selle omakorda tarbijatele edasi, saades käibekapitaliks juba kaks korda suurema summa.

Tulenevalt eeltoodust võtab KA käibekapitali (reguleeritava vara komponent KK) arvutamise aluseks Tallinnas ja Saue linnas ÜVVKS § 14 lg 1 osundatud veeteenuse müügitulu prognoosi, lähtuvalt veeteenuse hinna ja müügitu korrutisest (vt Tabel 10):

- müügitulu võetud vee eest 22 565 tuh.€ (Tabel 10 rida 1 ehk 13 175 + Tabel 10 rida 2 9 390 = 22 565 tuh.€);
- müügitulu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest 18 205 tuh.€ (Tabel 10 rida 3 ehk 10 672 tuh.€ + Tabel 10 rida 4 ehk 7 533 = kokku 18 205 tuh.€);
- tasu sademe- ja dreenaarivee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ja puhastamise eest 3 678 tuh.€ (Tabel 10 rida 5).

Kokku müügitulu 44 448 tuh.-€

Juhendi punktist 5.9 tulenevalt on käibekapitali suuruseks 2 222,4 tuh.€ ($44\,448 \times 5$ (käibekapital) /100 (100-ga jagamine vajalik, et leida protsent arvust)= 2 222,4 tuh.€)

Seega lähtuvalt Juhendi punktist 5.8 kujuneb reguleeritava vara väärtuseks 134 981,4 tuh.€ (132 759 tuh € + 2 222,4 tuh € = 134 981,4 tuh €).

Tulenevalt HMS § 40 lg 1 annab KA ASTV-le võimaluse kirjalikult esitada oma arvamus ja vastuväited reguleeritava vara väärtuse kujunemise osas, mis on aluseks kehtiva veeteenuse hinna kujunemisel.

7.2 Kapitalikulu arvutamise põhimõtted

KA seisukoht Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinda lülitatava kapitalikulu osas

Juhendi punkti 5.1 kohaselt on kapitalikulu veeteenuse hinda lülitatav kulu, mis on seotud põhivara soetamisega. Juhendi punkti 5.2 kohaselt on kapitalikulu eesmärk põhivara soetamiseks tehtud kulutuste tagasiteenimine veeteenuse hinna kaudu põhivara kasuliku eluea vältel. Juhendi punkti 5.3 järgi arvestatakse kapitalikulu amortiseeruvalt reguleeritavalt varalt. Juhendi punktist 5.7 lähtuvalt kasutatakse kapitalikulu leidmisel raamatupidamises kajastuvat kulumit reguleeritavale varale.

KA poolt, ASTV esitatud raamatupidamises kajastatud andmete alusel, koostatud tabelist (Tabel 6 rida „Arvestatud põhivara kulum“ veerg 2011) tulenevalt oli 2010.a raamatupidamises kajastatud kulum reguleeritavale varale 5 044 tuh.€.

Järgnevalt on KA koostanud tabeli (Tabel 7) ASTV poolt raamatupidamises kajastatud varade eluigadest:

Tabel 7 Varade eluead

	ASTV andmed	KIK soovitus*
Võrgustikud torustikud	54 aastat	40 aastat
Tootmishooned	80 aastat	40 aastat
Reservuaarid ja mahutid	60 aastat	40 aastat
Masinad ja seadmed	10,6 aastat	15 aastat
Kaalutud keskmine varade eluiga regulatsiooniperioodil	41 aastat	

* keskkonnaministri 01.07.2009.a määruse nr 34 lisa 2 "Juhendmaterjal projekti teostatavusuuringu, finants- ja majandusanalüüsi ning keskkonnamõtjude eelhinna koostamiseks, kui projekti kaasrahastamise taotlus esitatakse Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondile" p 10 kajastatud varade kasulikud eluead.

Tabelis (vt Tabel 7) kajastatud andmetest võib järeldada, et ASTV kasutab raamatupidamises reeglina pikemat varade eluiga kui keskkonnaministri määrmises soovitatud (majanduslikult kasulik eluiga). Mida pikemad on ühisveevärgi ja kanalisatsiooniteenuse osutamisel kasutatavate varade eluead, seda väiksemaks kujuneb veeteenuse hind. Samas aga osutub kõrgemaks reguleeritava vara väärtus, kuna varade väärtus kahaneb väiksemas mahus (aasta alguse reguleeritava vara väärtusest kulumi lahutamisel kujuneb reguleeritava vara väärtus aasta lõpus, mis Juhendi punkt 5.8 tulenevalt on aluseks põhjendatud tulukuse arvutamisel) ning see omakorda tõstab veeteenuse hinda.

Kuna ASTV on oma raamatupidamises lähtunud varade eluea määramisel nende tegelikust tehnilisest kasutuseast (mis on pikem kui majanduslik kasulik eluiga), millest tulenevalt varadele pikema eluea rakendamine vähendab kulumi summat veeteenuse hinnas ning võimaldab tarbijatele ettevõtte poolsete uute investeeringute teostamise korral sujuvamat veeteenuse hinna tõusu, siis hindab KA Juhendi punktist 5.7 lähtuvalt ASTV raamatupidamises kajastatud **kulumi prognoosi lülitamist veeteenuse hinda põhjendatuks.**

Tulenevalt eeltoodust on põhjendatud kapitalikulu kehtivas veeteenuse hinnas 5 044 tuh.€ (vt Tabel 11 rida „arvestatud põhivara kulum“ veerg „2011“) ehk ASTV poolt hinna kooskõlastamise menetluses osundatud tasemel.

7.3 Põhjendatud tulukuse arvutuse põhimõtted

KA seisukoht põhjendatud tulukusele

ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 tulenevalt peab veeteenuse hind tagama põhjendatud tulukuse veeteenuse ettevõtja poolt **investeeritud kapitalilt**. Juhendi punktist 5.7 tulenevalt lähtutakse reguleeritava vara väärtuse leidmisel ettevõtja raamatupidamises kajastatud reguleeritavas tegevuses kasutatava põhivara jääkväärtusest, millele Juhendi p 5.8 tulenevalt lisatakse käibekapital (vt käesoleva analüüsi punkt 7.1). Seega on investeeritud kapital võrdne reguleeritava varaga.

Juhendi punkti 6.1 ja 6.2 kohaselt toimub põhjendatud tulukuse arvutamine reguleeritava vara väärtuse korrutamisel põhjendatud tulunormiga:

$$PT = r_p \times RV;$$

kus:

- PT* - põhjendatud tulukus;
- r_p* - põhjendatud tulunorm (*WACC*);
- RV* - reguleeritav vara.

Juhendi punktist 6.3 lähtuvalt võrdub põhjendatud tulunorm kaalutud keskmise kapitali hinnaga (*WACC*) ehk:

$$r_p = WACC.$$

Juhendi punkti 6.5 kohaselt kasutab KA *WACC*’i arvutamisel kapitali struktuuri, millest 50% on võlakapital ja 50% omakapital.

Juhendi punktides 6.4 kuni 6.10 kajastatud põhimõtete üksikasjalikuks selgitamiseks on KA välja töötanud juhendmaterjali kaalutud keskmise kapitali hinna (*WACC*) leidmiseks kaugkütte-, elektri-, gaasi- ning vee-ettevõtjatele nimetusega „Juhend kaalutud keskmise kapitali hinna (*WACC*) leidmiseks (2011)“, mis on avalikustatud KA veebilehel <http://www.konkurentsiamet.ee/?id=18324>. Nimetatud juhendi punkt 3 tabelis 5 on kajastatud **kaalutud keskmine kapitali hind (*WACC*) vee-ettevõtjatele 8,18%**, mille kujunemise aluseid kajastab alljärgnev tabel (vt Tabel 8)

Tabel 8 Kaalutud keskmise kapitali hind aastal 2011

WACC arvestus (%-des)	Vee-ettevõtjad
1. Riskivaba 10-a Saksamaa võlakirja tulusus	3,58
2. Eesti riigiriski preemia	1,9
3. Ettevõtja võlakapitali riskipreemia	1
4. Võlakapitali hind	6,48
5. Riskivaba 10-a Saksamaa võlakirja tulusus	3,58
6. Eesti riigiriski preemia	1,9
7. Tururiski preemia (McKinsey)	5
8. Beeta (võimendusega 50%:50%)	0,88
9. Omakapitali hind	9,88
10. Võla- ja omakapitali osakaal (50%:50%)	0,5
11. WACC	8,18

„Juhend kaalutud keskmise kapitali hinna (*WACC*) leidmiseks (2011) sisaldab iga *WACC* arvutuses kasutatava komponendi (riskivaba 10-a Saksamaa võlakirja tulusus, Eesti riigiriski preemia jne) leidmise ja kasutamise üksikasjalikke selgitusi ja põhjendusi.

KA lähtub põhjendatud tulukuse arvutamisel tabelis (vt Tabel 8) kajastatud *WACC*-i väärtusest 8,18%.

Seega ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 ja Juhendi punktist 6 tulenevalt kujuneb põhjendatud tulukuseks Tallinna ja Saue linna kehtivas veeteenuse hinnas 11 041,5 tuh.€ ehk 172 762 tuh.kr (reguleeritav vara 134 981,4 tuh.€ × 8,18 (*WACC*)/100 (100-ga jagamine vajalik, et leida protsenti arvust)= 11 041,5 tuh.€).

Tulenevalt HMS § 40 lg 1 annab KA ASTV-le võimaluse kirjalikult esitada oma arvamus ja vastuväited, mis puudutab põhjendatud tulukust kehtivas veeteenuse hinnas.

8. Kokkuvõte

Tulenevalt ÜVVKS § 14 lg 2 ja Juhendist, millele tuginesid käesolevas analüüsis toodud KA seisukohad Tallinna ja Saue linna kehtiva veeteenuse hinna arvutamise aluseks oleva lubatud müügitulu (kulud, kulum ja põhjendatud tulukus) osas, koostas KA alljärgneva tabeli (vt Tabel 9) :

Tabel 9 Lubatud müügitulu ÜVVKS § 14 lg 2 tulenevalt

Rea nr		KA seisukoht tuh.€	Põhjendus analüüsis
1	Vee ressursitasu	819	p 6.1.1
2	Saastetasu	1 546	p 6.1.2
3	Tööjõukulu	5 037	p 6.2.1
4	Elektrikulu	2 771	p 6.2.2
5	Muud mittekontrollitavad kulud	6 347	p 6.2.3
6	Ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu	0	p 6.2.4
7	Kulum	5 044	p 7.2
8	Põhjendatud tulukus	11 042	p 7.3
9	Veeteenuse hinna arvutamise aluseks olevad kulud, kulum ja põhjendatud tulukus ehk lubatud müügitulu	32 605	

KA kontrollis kehtiva veeteenuse hinna ja müügitulu alusel, kui suur on ASTV müügitulu Tallinna ja Saue linnas (vt Tabel 10) ning kas see vastab ÜVVKS § 14 lg 2 toodud nõuetele.

Tabel 10 ASTV müügitulu Tallinna ja Saue kehtiva veeteenuse hinna korral

Rea nr.	Tallinn ja Saue linn	maht	ühik	hind	ühik	tuh.€
ASTV müügitulu						
1	Võetud vee maht füüsilised isikud	13 868	tuh.m ³	0,95	€/m ³	13 175
2	Võetud vee maht juriidilised isikud	4 047	tuh.m ³	2,32	€/m ³	9 390
3	Reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenus füüsilised isikud	13 681	tuh.m ³	0,78	€/m ³	10 672
4	Reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenus juriidilised isikud	4 458	tuh.m ³	1,69	€/m ³	7 533
5	Sademe drenaaživee ning muu pinnavee ärajuhtimine ja puhastamine + hüdrandid					3 678
6	Kokku					44 447,7

Eeltoodust nähtub, et ASTV kehtiv veeteenuse hind Tallinna ja Saue linnas võimaldab saada ettevõttel müügitulu 44 447,7 tuh.€ (vt Tabel 10 rida 6 viimane veerg). ÜVVKS § 14 lg 2 lähtuvalt võib ASTV saada müügitulu 32 605 tuh.€ (vt Tabel 9 rida 9 veerg „KA seisukoht tuh.€“). Seega teenib ASTV Tallinna ja Saue linnas kehtiva veeteenuse hinnaga müügitulu, mis ületab 36% ($44\,447,7 / 32\,605 \times (100\text{-ga korrumine vajalik, et väljendada tulemit protsentides) - 100\% = 36\%$) ÜVVKS § 14 lg 2 ja Juhendi põhjal arvutatud lubatud müügitulu suurust.

Kuna ASTV müügitulu kujuneb 36% kõrgemaks ÜVVKS § 14 lg 2 sätestatust, võimaldab see KA-l järeltada, et ka kehtiv veeteenuse hind ei ole kujundatud ÜVVKS-ga.

Haldusmenetluse seaduse § 40 lõike 1 kohaselt peab haldusorgan enne haldusakti andmist andma menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamuse ja vastuväited.

ÜVVKS § 15⁵ tulenevalt on KA-l õigus teha ASTV-le ettekirjutus veeteenuse hinna vastavusse viimiseks ÜVVKS-s sätestatuga. ÜVVKS § 15⁵ lg 1 nimetatud ettekirjutuse täitmata jätmise korral on KA-l õigus rakendada sunnivahendit asendustäitmise ja sunnirahaseaduses sätestatud korras.

ÜVVKS § 16 lg 9 on Konkurentsiametil õigus ettekirjutuse täitmata jätmisel kehtestada ASTV-le ajutine veeteenuse hind.

Juhindudes haldusmenetluse seaduse § 40 lg 1, annab KA käesolevaga ASTV-le võimaluse esitada **hiljemalt 09.06.2011** oma seisukohad kehtiva veeteenuse hinna kujunemise aluseks olevate hinnakomponentide osas, võttes arvesse käesolevas kirjas KA poolt esitatud seisukohti. Pärast ASTV-lt saadud põhjenduste ja selgituste saamist käesolevas kirjas toodud seisukohtade kohta võtab KA vastu lõpliku seisukoha kehtiva veeteenuse hinna vastavuse osas ÜVVKS-le.

Juhul, kui ASTV ei esita hiljemalt 09.06.2011 omapoolseid täiendavaid selgitusi käesolevas kirjas väljatoodud asjaolude kohta, otsustab KA järgneva tegevuse käesolevas kirjas kajastatud seisukohtade põhjal.

Lugupidamisega,
(allkirjastatud digitaalselt)

Märt Ots
Peadirektor

Klarika Siegel-Lorvi, 6672582
klarika.siegel-lorvi@konkurentsiamet.ee